

ODVAHA UČIT JINAK



JOSEF KUBÁLEK

Josef Kubálek (1876–1968), český učitel, specialista v oboru elementární pedagogiky, autor učebnic, slabikářů, učebních pomůcek, odborných knih a časopiseckých článků, překladatel z němčiny, specialista na dějiny českého slabikáře.

K tomu, aby někdo celý život vytrvale bojoval za ideu své odborné a vědecké práce, je potřeba nezměrného pracovního úsilí a lidské odvahy. Obojího se profesor Kubálekovi dostávalo v takové míře, že se stal symbolem bojovníka, který se nebál postavit ani největším kapacitám tehdejší pedagogické a psychologické vědy.

Jako absolvent reálného gymnázia nemohl podle tehdejších rakouských zákonů pokračovat na vysoké škole, vystudoval jen učitelský ústav. Po zbytek života proto bojoval za vysokoškolské vzdělání učitelů například tím, že úzce spolupracoval s Františkem Drtinou, profesorem pedagogiky na univerzitě, propagátorem nových forem vzdělávání a jedním ze zakladatelů českého skautingu.

Bojovník za nové trendy a názornost učení

Svémi překlady z němčiny prosazoval Josef Kubálek znalost nových pedagogických a psychologických směrů ze západní Evropy i USA. Prosazoval také analyticko-syntetickou metodu výuky čtení, protože učení pomocí slabikování považoval za přirozené pro český jazyk a v mnohaletých odborných sporech ji bránil proti importované metodě globální, kterou zastával psycholog Václav Příhoda.

Josef Kubálek byl velkým zastáncem Komenckého pedagogiky, která je založena na názornosti a aktivním učení. Vytvořil proto mnoho pomůcek pro elementární výuku čtení i počítání. Jako profesor učitelského ústavu důsledně dbal, aby budoucí učitelé ve svých praxích metodu názornosti používali.

Celoživotní Kubálekovo dílo bylo korunováno dvěma dodnes ceněnými díly. Dějiny českého



slabikáře jsou zásadní historickou prací a neméně významný je též jeho spoluautorský podíl na Pedagogické encyklopedii.

Za nové společenské situace po roce 1945 již profesor Kubálek nepublikoval. Svoji fenomenální paměť uplatnil ještě v tisícistránkových rukopisných pamětech, které jsou spolu s jeho dalším dílem uloženy v Památníku národního písemnictví.

Odvahu a bojovnost zdědila po dědečkovi vnučka Josefa Kubálka profesorka JUDr. Vendulka Kubálková, Ph.D., která se po emigraci v roce 1969 stala uznávanou mezinárodní kapacitou v oboru mezinárodních vztahů a také profesorkou na univerzitách v Austrálii a později v Miami na Floridě v USA.

Renata Bartoníčková, Václav Veselý

